

ČLANEK RUBENA LEVYJA, ČLANA CK KP BOLGARIJE

TITOVA FAŠISTIČNA KLIKA

PROTI GONJO PROTI KULTURI

Človeki na področju kulture ho-
tijo fašistično klika isto
kot v politiki, to je popo-
lno udinjati imperialisti-
ni gospodari. Titovski
radio sta dejansko le
Hearstovega tiska
Glasu Amerike. Vsi jugo-
vanski časopisi so polni iz-
Trumana, Achesona, Dul-
la in drugih vojnih hujška-
v. V centru Beograda so da-
fašistične oblasti Ameri-
na na razpolago najlepše lo-
se, v katerih so napravili raz-
voje. Poleg velike karte Kore-
vita sliki Mac Arthurja
Trumana, razbojnika korejskega
roda. V propagando ameri-
civilizacije vrte filmske
triale iz Koreje, v katerih
kazujejo barbarsko bombar-
anje korejskih mest in vasi.
Počim so najbolj reakcionar-
ni ameriški časopisi na
saj odprta vrata Jugoslavije,
sne niti en komunističen
drug napreden časopis priti
državo. Da bi tudi v časo-
pisi in v radiu uresničili svo-
fašistično politiko, so zbrali
iz izmedek iz časov kraljevske
avoglavije in pisane fašisti-
lase tiska. Na čelu direktije
informacije je Vladimir De-
nec, star angleški špijon in
kental Gestapa med vojno, ki je
kental kasneje agent ameriške
avoglavije. Njegov vredni brat
Dejter, tudi agent ameri-
špijonaže, je ravnavatelj
amocije. Predsednik
ineze novinarjev in urednik
neze titovske revije «30 da-
je D. Timotijević, nezakon-
ni bivšega policijskega mi-
tra Draškovića, ki je leta
l. prepovedal Komunistično
Med vojno je pisano
Hiliterja za dovoljenje
sme nazaj v Srbijo, da bi
magal uničiti ljudsko vstajo.
ednik revije «Jugoslavija» P.
ojević je bil šef vladne pro-
grade pod filonistično vla-
1940-41, a za časa nemške
upacije glavni urednik lista
ovo vrenje. Poleg drugih
v časnikarstvu se bivi
dset «Politike» Z. Mitrović
V. Ribnikar, izdajatelj neke-
fašističnega lista med hit-
njsko okupacijo.
Po vzgledu nacistov zapirajo
grozno mučijo vse one, pri-
terih najdejo marksistično
nistično literaturo. Tako so
povedali v Jugoslaviji «Zgo-
vno VKP/b», «Vprašanja le-
viza» in druga Stalinova
a. kakor njihovi gospodarji, a-
rški imperialisti, tudi faši-

Prišla je pomlad...

Pomlad je tu! Dasi ravno je letošnja nekako mačehov-
ska jezna in naduša in spremstvu mrzle burje, ledu in snega,
je vendar prijetna, saj je znatna nova prebujenja, no-
vih prijetnih sončnih dni. Podležje spet oživila, grmicejo
zeleni, drevesa cveto. Ponovno vabi meščane, naj se otresejo
mestnega prahu in zatohlega zraka ter se naučijo svežega
in oživljajočega srednjega zraka. Dva praznika sta pred
nami. Kako je kje lu bo pomlad? Če bo lepo vreme bi
biti na velikonočni ponedeljek nedvomno primerno iti v Sa-
lez, kjer bo velik tradicionalni praznik.

MALI TRGOVCI SE UPRAVIČENO VZNEMIRJAJO

Nove davčne obremenitve bodo povečale draginjo

V zadnjem času so zlasti
majhni trgovci zelo zaskrbljeni
zaradi izrednega obdobja na-
dohodek, katerega je terjat trža-
ški finančni urad. Omenjeni urad
imenovane zastonžneke za tri
leta nazaj. Pri srednjih trgovci-
h znaša dohodnina za to dobo
tudi nad milijon za vsako le-
to. Zato je zaskrbljenost tem
večja in popolnoma upravi-
čena.

V tržaški občini je prizadetih
znanokrat okrog 450 trgovcev
v živili. Vse kaže pa, da se bo to
število pomnožilo na 13000, ko
bo obdobje zajelo še druge
panoge malih trgovcev in obrt-
nikov, kateri so sicer plačevali
dohodnino že v preteklih letih
na podlagi začasne ugotovitve
dohodkov. Povrh vsega tega pa
krožijo med malimi trgovci ve-
sti, po katerih naj bi financa
znatno povečala splošni dohod-
ninski davek tudi za preteklo
leto. S tem bi zelo obremenila
vse male trgovce in obrtnike.

Tu nastane vprašanje, zakaj
je VU in njen finančni urad
sprožil tako kampanjo prav
proti malim trgovcem in obrt-
nikom. Mnogo trgovcev je mne-
nja, da se ta davčna obremenit-
ve dogaja v znamenju predvol-
ilne kampanje. Z njo bi se ne-
kakor uravnovesile krajevne fi-
nancne, ne da bi bilo treba seči
po drugih učinkovitejših in
pravičnejših ukrepih.

Napačno bi bilo misliti, da
vse to v celoti drži, kajti po-
dobne davčne obremenitve so v
teku v vseh zapadnih državah,
ki so vključene v Atlantski
pakt. Ker je tudi Trst vključen
v ta pakt, je torej razumljivo,
da je obremenitev predvsem
dela blaznega oboroževanja im-
perialistov.

Davčna politika VU, ki se je
najprej spomnila malih trgov-
cev in malih obrtnikov, ki v
resnici ne razpolagajo z bogve
kakšnim kapitalom, je popo-

OB ŠTIRISTOLETNICI IZIDA PRVE SLOVENSKE KNJIGE

OD CANKARJA V NOVE DNI

VIII.

Kaj malo preprečevalen je bil
ohromeli pesnik Josip Ciperman,
medtem ko se je Anton Funtek
odlikoval zlasti kot prevajalec
Goetheja in Schillerja; zelo do-
bra je tudi njegova predstava
«Zlatorog». Verski pesnik je bil
kanonik Mihael Opek, prerane
smrti pesnika in prevajalca Fran-
ca Gestrina pa nas spominja nje-
gova «Balada o prepletku». Veliko
pesniško nadarjenost sta pokazala
tudi Dragotin Jesenko in Jo-
sip Frenesfeld, če danes živijo
in v letu 1863 rojeni beneški Slo-
venec Ivan Trnko-Zamejski, pa
je pisal lepe članke o svojih oči-
domovini in prevajal slovanska
dela v italijanski.

Vpliva vzornikov se je kmalu
otresel Anton Medved, po rodu
iz Kamnika. Kot duhovnik je bil
v službi v vseh krajih Slove-
nije do svoje smrti leta 1910. Je
izrazil miselnost, njegove pe-
smi izražajo vso trpkost življe-
nja, ki ga je vzel v svojo žiljo
v svojo slo; zbral je bil jih je v
dveh zvezkih «Poezija». Pisal je
tudi dramatična dela «Viljem O-
strovhar», «Kacijanar», «Za prav-
do in srce», «Na odru življenja»
in druga.

Na pragu dvajsetega stoletja pri-
de tudi v avstro-ogrski državi do
velikih izpremenj, ki so se ka-
zale v vsem javnem življenju. Z
nenavadno silo se razvijala indu-
strija in veletrgovina s tema na
eni strani moč kapitala, na drugi
pa vedno večje siromaštvo prole-
tarcev. Socialno vprašanje postaja
iz dneva v dan bolj pereče in
terja pravičnejših delovnih odno-
sop. Znova se pojavljajo tudi na-
rodne borbe, ki v letu 1918. upro-

Cankarjev spomenik na Vrhniki

na lgu pri Ljubljani, katerega
najprej roman «V krogu razgla-
blja nenavadno buržoazno družbo
in njene spolne zablude; dramati-
ziral je tudi Jurčiča in Levstika,
izviren humorist se kaže Rado
Murnik s svojimi deli kot «Goga
tr drugo», «Naivnost», «Matjaž
Matija» in ostalih. Kersnikov
vpliv je opaziti pri novelisti
Jozip Kostanjev, dočim je sicer
neizvirni in nepriprilni
Engelbert Gangl zaslužen kot u-
rednik «Zvončaka». Izrazita socia-
listična revolucionarnost udarja
na dan iz Elibina Kristana, ki je
po sprejemu nazadnjaške vidov-
danske ustave v Jugoslaviji šel
v Ameriko in se tam dalje lte-
rarno udeleževal. V naturalizmu
koreniti tudi pobornika ženske
enakopravnosti Zofka Kveder-De-

za seboj vse mlado slovensko po-
kolenje, se je rodil v siromašni
hiši na Klancu v Vrhniki 1876.
lela.

Po končani realni v Ljubljani
je odšel na Dunaj študirati teh-
niko, a se je študiju kmalu izne-
veril ter se predal pisateljskemu
iz njegovih pesmi, s katerimi se
je poskušal še na srednji soli, sto-
pa v osrednje Askerčeva osebnosti,
dočim nas spominja v svojih or-
tinskih izlilih Heineja in franco-
skih lirikov, čeprav so tudi raze-
lastnega čustvanja. Kot samo-
stojna zbirka so izšla leta 1899,
vendar med ljudstvom niso mogli
najti poti, ker je Ljubljanski škof
Jeglič pokupil vso njih zalogo in
jo uničil; ponovno so izšle čez
par let, a v drugi obliki.

Pesnikovanje pa kmalu opusti

Boljuncu s svojim zanimivim
kulturnim sporedom. Nastopila
bo dramska družina, ki bo
uprizorila zabavno Nušičevo
enodejansko «Oblast», pevski
zbor bo zapel nekaj novih pe-
smi, poleg tega bodo še reci-
tacije in kratek priložitni na-
govor. Sodeloval bo tudi do-
novinski slovenske kulture.

PREDAVANJA:

P. D. «Vesna» v Krizu priredi
v petek 30. t. m. ob 20. uri
predavanje pod naslovom: «O
slovenski gogorici».

PD Nabrežina bo imelo v

četrtak, 29. t. m. ob 20. uri član-
ski sešestanek s predavanjem.

PD «Drago Bojano» Gabrovec,
v Prosvetnem domu, v četrtak,
29. t. m. ob 20. uri.

PD «Rdeča zvezda» v Sale-
zu bo imelo v petek, 30. t. m.
ob 20. uri predavanje o zgo-
dovini slovenske kulture.

PD «Fr. Marušič» v Rocolu
bo imelo v soboto, 31. t. m. ob
20. uri članski sešestanek s
predavanjem o zgodovini Slove-
nec.

OBCNI ZBORI:

PD «Volga» v Malem Repnu
v petek, 6. aprila, ob 20. uri,
obnemem bo tudi kratko kul-
turno predavanje.

PD «Volnik» v Zgoniku v
petek, 6. aprila t. l. ob 20.
uri, obnemem bo kratko preda-
vanje.

PD «Vojska Smuce» v VOM,
v četrtak, 29. t. m. ob 20. uri.

PD «Opelne» v Prosvetnem
domu na Opčinah, v četrtak,
29. t. m. ob 20. uri.

PD «Skedenj» v Prosvetnem
domu v Skednju, v petek, 30.
t. m. ob 20. uri.

TUDI LETOS BO MLADINA VELIKO DOPRINESLA ZA PRVI MAJ

Mladina tekmuje za telovadni nastop

Pri telovadnem tekmovanju
sekcije, vasi ali tovarne
zdelene na dve skupini. K
v skupni spadajo sekcije,
ki ali tovarne: Sv. Križ,
malici, Sv. Ana, Kolonko-
ce, Rocol, Sv. Vid, Tomažič,
ilje, Zgoranja Kolonja, Du-
lin, Dajo, Podlonjer, Lo-
er, Sv. Ivan, Nabrežina, Op-
ne, Trebeče, Dolina, Ricma-
ce, VOM, središče mesta,
Fedeni, Prosek-Kontovel in
V. Marko.

Drugo skupino sestavljajo
slednje sekcije, vasi ali to-
varne: Spodnja Kolonja, Sko-
ti, Magdalena, Salež, Ce-
vije, Boljunc, Lazaret,
ampore, Zevlje, Cerej, Hr-
tini, Sv. Barbara, Skofije,
A. Alojzij, Barkovlje, Gre-
Medja vas, Prečnik, Sem-
Repen, Praprotno, Samotarska, Ma-
Repen, Bodoš, Mačkoviče,
omjo, Božiči, Sv. Rok, Gri-
Elerji, Barizani, Tarnje,
avije, Piškanti, Gabrovica,
movca, Bazovica, Briški,
iki Repen, Gropada, Boršt,
onkel, Bane in Tovarna
rojev Sv. Andreja.

Zmagalo bo onih pet sekti,
si ali tovarne prve skupine

Serjožka je uprl oči v Jakoba. Stala sta si
asproti nekaj hipov kakor dva ovna, ki sta na
m, da trčita z glavama drug na drugega, nato pa
da se močje razšla vsak v svojo stran.

Morje je bilo tiho in rdeče od zahajajočega
sonca, nad ribarskim stanom je vršalo zamolklo
rumenje iz katerega je vstal pijan ženski glas
histerično kričal:

... Ta — agarga, matagarga
Jubana moja!
Jubana in prebita,
vsa razgrana-a-a!

Te bežede, ostudne ko stonoga, so se razletele
po stanu, ki je bil prepojen z duhom po soli in gnilih
rihah, — razletele in oskrunile nežno glasbo valov,
javajočo v zraku.

Tu vsakdanje delo je šlo močje in naglo izpod
ok. Siva gnoja mrež je ležala po pesku na čoln in
polegala na kup na njegovem dnu.

Serjožka, kakor vedno brez kape in na pol
trjavim, zapitim glasom. Vter se je igral s cu-
lami njegove srajce in s šopi rdečih las.

Vasilij! Kije so zelena vesla? — je kričal.
Vasilij, mračni ko oktobrski dan, je nalogal
rebet in čoln in Serjožka je gledal v sklonjeni
si si blizoval ustnice, kar je bilo znak, da
si si rad pognal mačka.

Imaš kaj žganja doma? — je vprašal.
Imam, — je rekel tiho Vasilij.
Tadaj se ne popeljem z vami... Ostanem
na suhem.

Konec, — so veleli z brega.
Odrini! — je ukazal Serjožka, ko je stopil
na čolna. — Peljite... Jaz ostanem tu. Pazite, široko

Maksim Gorki MALVA

— Ta — agarga, matagarga
Jubana moja!
Jubana in prebita,
vsa razgrana-a-a!

Te bežede, ostudne ko stonoga, so se razletele
po stanu, ki je bil prepojen z duhom po soli in gnilih
rihah, — razletele in oskrunile nežno glasbo valov,
javajočo v zraku.

Tu vsakdanje delo je šlo močje in naglo izpod
ok. Siva gnoja mrež je ležala po pesku na čoln in
polegala na kup na njegovem dnu.

Serjožka, kakor vedno brez kape in na pol
trjavim, zapitim glasom. Vter se je igral s cu-
lami njegove srajce in s šopi rdečih las.

Vasilij! Kije so zelena vesla? — je kričal.
Vasilij, mračni ko oktobrski dan, je nalogal
rebet in čoln in Serjožka je gledal v sklonjeni
si si blizoval ustnice, kar je bilo znak, da
si si rad pognal mačka.

Imaš kaj žganja doma? — je vprašal.
Imam, — je rekel tiho Vasilij.
Tadaj se ne popeljem z vami... Ostanem
na suhem.

Konec, — so veleli z brega.
Odrini! — je ukazal Serjožka, ko je stopil
na čolna. — Peljite... Jaz ostanem tu. Pazite, široko

